

שרטרת הדורות

SHARSHERET HADOKOT

כתב עת לחקר שורשי המשפחה

כרך י', מס' 3

החברה הגניאלוגית הישראלית

ירושלים, אוקטובר 1996

תוכן העניינים

עמ'

	החברה ופרסומיה
1	פרסומי החברה
1	ההרצאות הבאות
1	דבר המערכת
2	תשובות החברים על השאלון
3	לזכר חברנו יהויכין אילון
3	לזכר חברנו דר' אנדרו זילברפלד
	בהמשך להרצאות ששמענו
4	בחיפוש אחרי משפחות רובינשטיין וגרינברג - שמעון רובינשטיין
7	סיור בארצות הבלטיות - לן יודאיקין
8	המפגש החודשי בארכיון המדינה - חגית מטרוס
	משולחן העבודה של חברינו
9	מחקר בהודו - יצחק סנקר
10	יתרונות, חסרונות וסכנות בחיפוש קרובים באינטרנט - יצחק עוקד
	שמות
12	מקור השם אולשוונגר - אנה אולסוונגר
13	צבעים בשמות נשים - מטילדה טג'ר
13	שם בלתי שגרתי - שמואל לנגר
14	ספרים חדשים
14	מי מכיר מי יודע
15	לקט ידיעות
	מבחר מפרסומי החברות הגניאלוגיות היהודית
18	בצרפת, בברזיל ועל יהדות בבל - מטילדה טג'ר
20	באנגלית - הרולד לואין

החברה ופרסומיה

הביטאון "שרשרת הדורות" מופיע שלוש פעמים בשנה בהוצאת החברה הגניאלוגית הישראלית.
רחוב הרב עוזיאל 50, ירושלים 96424, טל: 02-6424147.
סימן הזיהוי הבינלאומי של העלון: ISSN 0792-5751.

דמי החבר לשנת תשנ"ז - 130 ש"ח.
למשלמים עד 1.12.96 - 110 ש"ח

פרסומי החברה

מחיר לחברים	מחיר רגיל	"שרשרת הדורות"
5 ש"ח	8 ש"ח	כל חוברת מכרכים א' - ב'
12 ש"ח	15 ש"ח	כל חוברת מכרכים ג' - ז'
15 ש"ח	20 ש"ח	כל חוברת מכרכים ח' - י'
15 ש"ח	18 ש"ח	מפתח לכרכים אי-ז'
5 ש"ח	10 ש"ח	חוברת "תולדות ומעשים"
18 ש"ח	20 ש"ח	חוברת "לבית אבותם" 3-4
28 ש"ח	30 ש"ח	חוברת "לבית אבותם" 5-6

המעוניינים יפנו לספרן בעת פתיחת הספרייה או ישירות לראובן נפתלי בטלפון 04-345468

ההרצאות הבאות

ד"ר פאול יעקבי - משפחות קליר	16.10.96
מרדכי ארבל - מחקרים גניאלוגיים על יהודי פורטוגל בקריבים ובגויאנות, הקלות והקשיים.	20.11.96
ד"ר הדסה אסולין - חדשות בארכיונים בכלל ובארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי בפרט.	18.12.96
משה שאלתיאל - משפחת שאלתיאל (מן המאה ה-11 בספרד).	15.1.97

ההרצאות מתקיימות בימי רביעי בבנין "מבקשי דרך", שדי ש"י עגנון, 22, סן סימון, ירושלים בשעה 19:30.
הספרייה פתוחה מהשעה 18:00.

דבר המערכת

זו החוברת המסיימת את השנה העשירית להופעת "שרשרת הדורות", השנה בה זכינו לחוג את יום ההולדת ה-85 של חברנו ד"ר פאול יעקבי ומינויו לנשיא כבוד של חברתנו. תמצאו בה סיכום שתי הרצאות ששמענו ודו"ח על ביקור בארכיון המדינה. אנו שמחים על שיתוף הפעולה עם מוסד חשוב זה למחקר הגניאלוגי בארץ ומקווים שלפחות חלק מהתיקים יפתחו לפנינו עוד לפני 120 שנה להולדת האדם הנחקר.

מופיעה גם רשימה נוספת על האפשרויות להיעזר באינטרנט במחקרינו.

גם אלינו מגיעות פניות רבות בעקבות המידע על חברתנו שהופיע באינטרנט. ברוכים הבאים לחברים החדשים!

לצערנו הגדול שנים מחברינו הלכו לעולמם בחודשים האחרונים (פרטים בהמשך).

כחלק מדבר המערכת אנו מבקשים שתקראו בעיון את תשובות החברים לשאלונים שצירפנו לעלון הקודם.

אנו מחכים לכתבותיכם לעלון בכל מדוריו!
אנו זקוקים באופן דחוף לעזרה בעריכת העלון, בהבאתו לדפוס ובמשלוחו.
בדעתנו להוציא חוברת לכבוד דר' יעקבי. נשמח לקבל מאמרים גניאלוגיים לפרסום בחוברת זו.
הכתובת: רח' הרב עוזיאל 50 ירושלים 96424.

מאמרים וכל חומר אחר לפרסום נא למסור, ככל האפשר, על גבי דיסקט מוקלד "3.5 במעבד תמלילים תואם IBM, רצוי Word 6, או בצורת ASCII, ובצירוף תדפיס זהה לחומר המוקלד.

בברכת שנה טובה
לוסיאן הריס, רות רגבי ואסתר רמון.

תשובות החברים על השאלון "מה דעתך על "שרשרת הדורות"

בשרשרת הדורות הקודם צירפנו את השאלון הנ"ל ושלחנו אותו אל למעלה ממאה חברים. לצערנו קיבלנו רק 16 שאלונים ממולאים. אנו מסכמים כאן את הדעות של החברים ואת הערותיהם:
בכל השאלונים הביעו החברים שביעות רצון רבה מהמדורים. כל החברים ציינו בסיפוק רב את השיפור בצורה החיצונית ובארגון החומר. שיפור זה הוא בעיקר פרי עבודתו של חברנו יהויכין אילון ז"ל, שהקדיש עד ימיו האחרונים מחשבה, עבודה וזמן רב להוצאת ביטאוננו. יהיה הדבר ברוחו אם כולנו נתגייס לשמור על רמה זו ואף לשפרה עוד יותר.
נביא כאן כמה מההצעות שהציעו החברים בשאלונים ואנו מזמינים את כל החברים ללא יוצא מן הכלל להשתתף במאמץ זה ולשלוח מפרי עטם לכל מדורי ביטאוננו. נשמח גם בכל עזרה שתיתן לנו בצד הטכני של ההוצאה.

להלן ההצעות שקיבלנו עד כה:

שני חברים הציעו לצמצם **בסיכום ההוצאות** ולשלוח תדפיס של ההוצאה מלאה למעוניינים. לצערי אין לנו כוח אדם להכין שתי גרסאות של כל הוצאה. תשובה דומה נצטרך לתת לחבר שהציע להוציא שני עלונים נפרדים בעברית ובאנגלית. בהזדמנות זו גם נדגיש שאנו גאים לשלוח גם את הנוסח העברי לחו"ל כעידוד ללמוד עברית וגם נזכיר שוב **ששני המדורים אינם זהים ומומלץ לקורא בשניהם!**

במדור משולחן העבודה של חברינו מציע אחד החברים לעודד אתכם יותר לכתוב למדור זה. אנא הרגישו את עצמכם מעודדים!

במדור **שמות** מבקשים שני חברים יותר מידע על שינויי שמות ופירושי שמות. **אנא כיתבו!**
במדורים **מקורות מידע וביקורת ספרים** מבקשים יותר מידע, יותר עדכון ויותר פירוט. **אנא הטו שכם, כל אחד מניסיונו.**

כולם היו מרוצים מהמדור **מבחר מפרסומי החברות הגניאלוגיות היהודיות** ושמחו על הקשר עם החברות הגניאלוגיות בעולם.

ההצעות לשיפורים נוספים - להוסיף מדורים: "פרופיל של קהילה" ו"השואה".
הדרכה לשימוש באינטרנט ולפרסם את כתובות החברים (נדפיס רשימות נוספות למעוניינים).

נשמח לקבל תשובות נוספות לשאלונים. אנו מחכים להיענותכם להצעות הנ"ל.
בשם חברי המערכת
אסתר רמון

לזכר חברנו יהויכין אילון

בשנת 1994 הצטרפו רנה ויהויכין אילון לחברתנו והשתלבו בה במהירות. במאי ש.ז. הם כבר השתתפו בסמינר הבינלאומי לגניאלוגיה יהודית בירושלים.

ניכר היה שהנושא קרוב לליבם ויהויכין היה גם מוכן להטות שכס בצד הארגוני של חברתנו. באוקטובר 1994 הוא הצטרף למערכת של "שרשרת הדורות". בחיפוש דרכים להפצעת המידע על קיום חברתנו הוא הציע לצרף לעטיפת שרשרת הדורות את כותרת המשנה "כתב עת לחקר שורשי המשפחה". הוא היה האחראי להוצאת החוברות כרך ט' מס' 3 וכרך י' מס' 2 וכל אחד יכול להיווכח בצורתן הנאה, המעידה על טעמו המשובח והתמסרותו למשימה. בכל פגישה איתו בישיבות הוועד והמערכת נהנינו ממעורבותו בחברתנו ועצותיו שהעידו על ניסיון חיים רב ושמחנו גם להכירו אישית יותר ויותר.

אבל לצערנו את מלוא פועלו למדנו להכיר רק אחרי פטירתו הפתאומית:

יהויכין נולד ב - 1928 בהאנובר שבצפון מערב גרמניה. הוא עלה ארצה עם הוריו רודולף וגרטה אייכנברג ב - 1933 והתחנך במסגרת עלית הנוער. ב - 1946 התגייס לשירות לאומי במשטרת המנדט וסיים את ביה"ס לשוטרים כחניך מצטיין. עם הקמת המדינה פעל במשטרת ישראל בעיקר בחיל הקשר ואף הדריך בתחום זה. ב - 1967 במלחמת ששת הימים הוא שירת זמן רב כאיש קשר בשריון בקרבות קשים בסיני.

ב - 1957 התחיל לעסוק בביטוח, למד שלוש שנים במכון לביטוח, הדריך במוסד זה והיה מנהל סניף ירושלים של שלוש חברות חשובות.

הוא שקד רבות על לימודים להרחבת הדעת. ב - 1957 עמד בבחינות הבגרות, בגיל 50 קיבל תואר BA באוניברסיטה העברית בתולדות האומנות, ארכיאולוגיה, פולקלור ומבוא לסוציולוגיה. ב - 1989 היה לבוגר המכון הדו-שנתי לאומנות במוזיאון ישראל וכמו כן למד שלוש שנים במכון אדלר כדי להגיע להדרכת סדנאות לאנשים בגיל הזהב.

כדי להעמיק במחקריו הגניאלוגיים הוא למד בסמינר ללימודי היהדות והתחיל לחקור את נדודי היהודים באשכנז מראשית התיישבותם. הוא הגיע לנושא זה כשנוכח לדעת שאבותיו נדדו כל כמה שנים מהעיר גיטינגן (Goetingen) למקומות סמוכים לה ושוב חזרו לעיר.

הוא נפטר ב - 18 במאי 1996. כולנו אבלים על פטירתו ומשתתפים בצער חברתנו רנה ומשפחות בנו יואב ובתו דפנה. יהי זכרו ברוך.

לזכר חברנו אנדרו זילברפלד

אנדרו זילברפלד נולד בהונגריה ב - 1917 והיה דוקטור לפילוסופיה ולפילולוגיה וגם בוגר סמינר לרבנות. הוא עבר לפראג והיה שם סגן מנהל במוזיאון היהודי.

ב - 1949 הוא עלה ארצה עם אשתו ועשה גם דוקטורט בספרנות. הוא עבד במשך זמן רב כספרן בספריה של משרד המשפטים והושאל גם לספריית הכנסת.

כולנו נהנינו מהידע העמוק שהוא גילה בדיונים בפגישותינו החודשיות ומהעזרה שהוא הגיש ברוח טובה למבקשים את הדרכתו. התמצאותו בנושאים גניאלוגיים רבים ובעיקר באימפריה האוסטרו-הונגרית הפליאו אותנו תמיד מחדש.

הוא נפטר ב - 2 ביוני 1996.

אנו אבלים על מותו ומשתתפים בצער אשתו. יהיה זכרו ברוך.

בהמשך להרצאות ששמענו

בחיפוש אחר משפחותי - רובינשטיין וגרינברג בנדודיהם ברוסיה, ברומניה בתורכיה ובמצרים שמעון רובינשטיין

החיפושים הגניאלוגיים שלי מקורם בתחושה של "חטא קדמון" המלווה אותי מקיץ 1950 בהיותי בן תשע. בשעת ההכנות של משפחתי לעלות ארצה מברלד (Barlad) שברומניה גיליתי אלבום ישן וכבד ובו תמונות דהויות מודפסות על קרטון עבה שמהן נשקפו דמויותיהם של אנשים בגיל מבוגר, כשרובם עטורים בזקנים ועטויים בכותנות פסים מפשתן פשוט. כך התוודעתי לראשונה למוצאה החרדי של משפחתי אי שם ברוסיה במחצית השניה של המאה ה - 19. הורי הסבירו לי שעליהם להשאיר את האלבום אצל סבתי **רבקה גרינברג** שהאישור לעלייתה התאחר, כי ממשלת רומניה לא רק הגבילה את המטען ל - 40 ק"ג לנפש, אלא גם אסרה בין היתר להוציא אלבומי תמונות מהמדינה. גם סבתי לא העזה לקחת את האלבום אתה בעלותה כעבור שנה והאלבום נשאר ברומניה אצל אחותה **לוצה וייסמן**.

קשיי החיים במעברה בראש פינה ואחר כך בצפת השכיתו ממני את האלבום היקר. אבל העניין עלה בזיכרוני ואף העיקר עלי, כשלמדתי היסטוריה באוניברסיטה העברית. בתקווה למצוא את האלבום נסעתי באוגוסט 1968 לרומניה. לצערי לא מצאתי אותו, אבל מקרובים, שחיו עדיין בבוקרשט, למדתי על המשפחה ובעיקר על סבי **סימון גרינברג**, שמת שמונה שנים לפני שנולדתי ושעל שמו אני נקרא. אוסיף עוד חוויה מיוחדת שחוויתי שם, כי במהלך ביקורי התרחשה הפלישה הסובייטית לפראג והייתי עד לחרדה שאחזה בעם הרומני ובמנהיגיו.

מאז השתדלתי ללמוד את קורות משפחתי בעיקר על פי עדויות בעל פה מזקני המשפחה ועל פי תמונות שהצלחתי לאסוף. מסמכים כתובים כמעט לא יכלתי למצוא.

לפי המידע שברשותי כיום, לפחות אחד מהסבים של אבא **נתן רובינשטיין** ואחד הסבים של אימא **ארינה** לבית **גרינברג** הוברחו על ידי משפחותיהם מרוסיה לרומניה בהתקרבם לגיל הגיוס.

משפחת רובינשטיין

לייב רובינשטיין סיפר לנכדו נתן בן עשר, על הסיבה לבריחה: חיילי הצאר נהגו לערוך "פשיטות" על עיירות יהודיות ותפסו צעירים יהודים והובילו אותם למחנה הצבאי הקרוב, כשהם קשורים זה לזה.

לייב ברח לרומניה והתיישב בעיר בוטושאני (Botoşani) שבמולדובה, שרוב תושביה היו יהודים. הוא היה הטוחן היהודי היחיד בעיר וחי שם כל ימי חייו. הוא נשא לאשה את ? ונולדו להם שלוש בנות: **מתילדה**, **רבקה** ו**שרה** ובן יחיד **משה**, סבי מצד אבי.

משה רובינשטיין (1889-1935) נשא לאשה את רחל, בתם של **יונה חיימוביץ** (1850-1940) ו**חיה-שרה**, שניהם ילידי רומניה. למשה ולרחל נולדו שתי בנות: **פרדריקה וטוני** ובן בשם **נתן**, הוא אבי שנולד בבוטשאני ב - 1913. היתה להם חנות קטנה בבוטשאני ורק בקושי הצליחו לפרנס את משפחתם. החותן יונה, שהיה סוחר מצליח בברלד, שכנע את המשפחה הצעירה לעבור לברלד, ובה הייתי עתיד להיוולד.

יונה חיימוביץ עסק בצעירותו, עוד לפני המצאת נורת החשמל, בממכר נפט לתאורה. לו ולחיה-שרה נולדו ארבעה ילדים: **רחל** (אם אבי), **קרול**, **לייבו ומתילדה**.

משפחת גרינברג

דניאל גרינברג, סב אמי **ארינה** מצד אמה **רבקה**, ברח מבסרביה, שבה שלטה אז רוסיה, מהסיבות "הצבאיות" הנ"ל. הוא התיישב בעיר **יאסי** ונשא את **פייגה** (**פאני** לבית ? נולדו להם שלוש בנות: **קרולינה**, **רבקה** (סבת) וסימה לאה שכיונה **לוצה** ושני בנים **סאמי וליאון**. דניאל נפטר במלחמת העולם ה - I ב"טיפוס בהרות" ולרוע

המזל, לימים נפטר גם בנו סאמי מאותה המחלה במלחמת העולם ה - II. מסיבה זו קיבלנו בשמחה את החיטוי ב - DDT בעלותנו ארצה ב - 27.8.1950, ביודענו את המחיר הכבד ששילמה משפחתנו, כמו משפחות רבות אחרות, בהעדר חיטוי וחיסון.

יצחק גרינברג היה סב אמי מצד אביה. חייו וגורל צאצאיו הם המוקד למחקרי הגניאלוגיים בעשרות השנים האחרונות.

למרות ששמות שני הסבים של אמי הוא גרינברג, לא ידוע על קרבה משפחתית ביניהם.

יצחק גרינברג, הידוע במשפחה בשם **איציק**, נולד בשנות ה - 50 של המאה ה - 19 (מקום הלידה אינו ידוע לי) ומת בברלנד ב - 1933. במקצועו היה חבתן (עושה חביות), מקצוע מבוקש מאוד עד המצאת המקרר, כי שמרו גם יין וגם דברי מזון שמרו בחביות במרתפים. איציק נמנה גם ככל הנראה על "כלי הזמר" בנגנו בצעירותו בטרומבון והודות לו זכה להכיר את אשתו לעתיד, מריים (Mariem). נטיותיו המוזיקליות של איציק מקבלות מימד נוסף לאור העובדה, העולה בזיכרון אמי מילדותה, שאיציק היה החרדי האחרון במשפחה. הוא המשיך לעבוד עד ימיו האחרונים כחבתן, כשהוא לבוש קפוטה שחורה ובתום יום העבודה המפרך נהג ללכת ערב ערב לרבי שלו, כיאה לחסיד אמיתי. ראוי גם לציין שהוא ראה כיצד התפקרו כל ילדיו אך הוא לא ניסה לכפות את רצונות עליהם.

מריים נולדה בבירה העתיקה של רומניה טרגוביטשה (Târgoviste) שבמונטניה, כ - 100 ק"מ מבוקרשט, בה היתה קהילה קטנה של כמה עשרות משפחות. בשלב מסוים עברה משפחתה לכפר וודקאני (Vudcani) שלידי העיר טאקוץ' (Tecuci) שבמולדובה. לכבוד גמר הלימודים של המחזור הראשון של בית הספר הממשלתי המקומי, בו למדו ארבע כיתות, כמקובל ברומניה, הזמין המנהל קבוצת טרומבוניסטים מהמחנה הצבאי הקרוב. איציק, שנמנה ביניהם, התאהב באחת התלמידות, שהצטיינה ביופיה, הרי היא מריים. כעבור זמן קצר נערכה החתונה, למרות שהיא היתה רק כבת 15, כי באותה התקופה התחתנו הבנות בגיל צעיר.

זמן קצר לאחר לידת הבן הבכור **יוסף** ב - 1891 החליטו מריים ואיציק יחד עם אחותה המבוגרת ובעלה לצאת לחפש את מזלם בסמירנה (כיום איזמיר) שבתורכיה, שעוד קודם לכן היגרו לשם קרובים של מריים מפרגווייסטנה, ואילו את התינוק השאירו בינתיים אצל בני משפחה ברומניה.

אם משום שמזלם כנראה לא האיר להם פנים ואם משום געגועים לתינוקם יוסף, חזרו איציק ומריים כעבור 3-4 שנים לרומניה יחד עם תינוק נוסף **סימון**, הוא סבי שנולד באיזמיר ב - 1892. הם התיישבו בברלד ושם נולדו להם עוד שני בנים **משה** ו**טולי** ובת **יאטי**. נכדתם **אונה**, שנולדה ב - 1921 תינשא לימים לאבי **נתן**, בן עיר זו. לסימון ולאשתו רבקה נולד בן נוסף **דניאל**.

לעומתם החליטו האחות ובעלה להמשיך לנדוד והתיישבו במצרים. אמי, בדומה לאבי, בעלת זיכרון מצוי, והיא זוכרת שבהיותה ילדה הראתה לה סבתא מריים תמונה קטנה ובה אשה עם שני ילדים יפים ואמרה לה שזו אחותה וילדיה במצרים. ברצותי להתחקות גם אחרי משפחה זו פניתי בשעתו לרב הראשי ברומניה, הדי"ר דוד משה רוזן, בבקשה לקבל פרטים על יהודי וודקאני, כדי לברר את שמותיהם של בני הזוג. בתשובה מתאריך 2.9.1986 הוא מסר לי שאין סיכויים למצוא רישומים של היהודים בכפר זה. מחוסר מידע אחר הנחתי ששם **גרינברג** גם כן, זאת לאור העובדה שבמשפחת אמי היו כמה מקרי נישואין של דודנים הנושאים אותו שם משפחה.

בחיפוש אחרי משפחה זו נודע לי במקרה שבסביבות תל אביב גר יהודי מבוגר בשם גרינברג והוא נולד במצרים. במאמצים רבים, בהם הסתייעתי רבות בידידי יצחק כרם, נפגשתי איתו, אבל נתברר לי שאין כנראה קשר בין משפחתו ובין המשפחה שאני מחפש. כמו כן נודע לי על זוג ובת בשם גרינברג שגרו בשנות השבעים ברחוב טשרניחובסקי בירושלים ושגם מוצאם במצרים, אבל הם עברו משם ועד כה לא הצלחתי לאתר איש מהם.

מידע מבוסס קיים על יהודי רומני בשם **יוסף גרינברג** שייסד את סניף התנועה הציונית בפורט סעיד ב - 1899 וניהל חליפת מכתבים מעניינת עם הרצל (ראה מכתבים שלו בארכיון הציוני המרכזי Z1/298; Z1/320/1).

בסוף 1900 התיישב גרינברג בקהיר ובה הקים בית חרושת לסיגריות - Egyptian Cigarette Manufactory - J. Grünberg & Co. במכתבים נוספים להרצל הוא מוסר שהחליט להוציא סיגריות בשם "בר כוכבא" הנושאות סמל של מגן דוד ושכל הפועלים שלו הם יהודים (ראה המקור לעיל).

ב - 1915 נדפס בקהיר בצרפתית דו"ח רציני העוסק במצב גולי ארץ ישראל במצרים בבית הדפוס של **האחים גרינברג**. על נסיבות הגירוש של אלפי יהודים מארץ ישראל למצרים, (ראה שמעון רובינשטיין - על היציאה והחורבן; לבטי הירידה מצרימה בראשית מחה"ע I, ירושלים, 1988).

האם אחים גרינברג אלה הם בניה של אחות מריים? לצערי אין לי עד כה הוכחות על קשרי משפחה. אוכל רק לאמר שמקצוע הדפוס לא היה זר במשפחתי - ליוסף גרינברג, אחד מאחיו של סבי, היה בית דפוס בברלד. באותה מידה אני תוהה האם ל - Harold J. Greenberg, שחיבר יחד עם Irving Sedar את הספר *L'Egypte entre deux Mondes* שיצא בפריז ב - 1956, יש קשר לאותו הענף "המצרי" של משפחתי; זאת לאור התרשמותי הסובייקטיבית אמנם, שהידע הרב והאהדה של המחברים לנשוא כתיבתם נובע משהות ממושכת במצרים.

אשמח לקבל כל פיסת מידע מהוקרים לת.ד. 7360 ירושלים 91072.

נספח

המצבה המשותפת של סבי סימון גרינברג ושל אימו מריים גרינברג בבית הקברות היהודי בבוקרשט
סבי סימון נפטר ב - 1933 ואילו אימו מריים נפטרה ב - 1949 כלומר 16 שנה מאוחר יותר. בשל יוקר דמי הקבורה בבית קברות זה ובגלל קשיי החיים ברומניה בתקופה הסטליניסטית נכנעה סבתי רבקה ללחצים מצד קרובי משפחה ונתנה הסכמתה שחותנתה מריים תיקבר בקברו של בעלה סימון.

יש להניח שלקראת יום השלושים לפטירת מריים הוכנה מצבה חדשה, משותפת לבן ולאם ובה הועתקו מילה במילה פרטי המצבה הישנה של סבי סימון ולצערי המידע על מריים הוא מצומצם הרבה יותר. (תודתי לידידי צבי דובב שעשה מאמצים וצילם לבקשתי את המצבה הכפולה ב - 1985 שבזכותה נודעו לי פרטים נוספים על בני משפחתי).

הערות:

לאמי וליתר בני המשפחה לא היה ידוע שלסבי היו שמונת פרטיים נוספים - אלכסנדר אליהו. יש להניח ששמות עבריים אלו ניתנו לו על ידי הוריו בלידתו בסמירנה ואילו בשוכם לרומניה העדיפו לרשום את השם סימון בלבד במסמכים הרשמיים. (סבתי רבקה נפטרה ב - 1969 ואילו נוסח המצבה הגיע אלי רק ב - 1985). מכל מקום מן ההמשך "ברי יצחק" ברור שהנקבר הוא אבי סבי סימון. האילוץ בצמצום הכתובת במצבה גרם לכך שלצערי שם משפחתו של אבי מריים איננו מופיע ולכן עלי להמשיך במחקרי הגניאלוגיים כדי לפתור סוגיה זו. ראה ההערות במאמרי בעמוד הקודם.

כמה אספקטים גניאלוגיים של מסע בבלטיקום לן יודאיקין

כאשר נתבקשתי על ידי משפחתי לנסוע לארצות הבלטיות כדי לגלות יותר על שורשי המשפחה, היססתי כי אינני שולט באף אחת מהשפות המדוברות שם והתנאים בהן הם עדין פרימיטיביים ואף סוערים. ולמרות הכל החלטתי לצאת לדרך.

בהרצאה של ארטור קורצווייל בסמינר לגניאלוגיה יהודית בווינגטון התרשמתי מקביעתו ש"אין דבר מקרי". בזאת נוכחתי שוב במסעי בן שבועים בשלוש הארצות הנ"ל כשזכיתי לליווי מתמיד ולעזרה רבה וכך גיליתי מידע חדש רב על משפחתי.

רצה המקרה שמשפחת גריי מבוסטון, קרובים רחוקים, הגיעה לריגה יום אחרי בואי לשם. הם שכרו כמדריך את Alexandrs Feigmanis שבמקרה כבר ערך מחקרים גניאלוגיים בשבילי ובשילם. בתוצאות שני המחקרים היה מידע רלבנטי בשבילי - האחד על הענף של אבי והשני על הענף של אמי.

הוא הוביל אותנו לשטטל של סבתי קליקולי (Klykoliai) ישר למצבה הניצבת בבית קברות מוזנת. הכתובת על מצבה זו ביססה ללא ספק את המוצא המשותף של שני הענפים במשפחתנו שאת קיומו שיערתי לפני כן, אבל לא יכולתי להוכיחו. בעבר מצאתי ענפים רבים של משפחת גברונסקי (Gavronsky) שהם צאצאים של הדור של סבי-רבה ושכולם מצוי השם **ישראל**. מכאן הנחתי ששם אבי-אבי-סבי-רבה היה ישראל, אבל לא היתה לי הוכחה. והנה ברשימת פרינומרנטים שהפיצה ה- SIG N.W. Lithuania שבה אני חבר, הופיע השם **אלעזר בן ישראל ב- Klykoliai** ואכן השם התאים לדור של סבי-רבה לפי התאריך. והנה על המצבה הנ"ל מצאנו את השם של הסבא-רבה של משפחת **Gray משה בן ישראל** שתאריכו התאימו לעץ משפחתם וכך מצאתי את העדות האחרונה לביסוס הנחתי.

ובעיר זיגר (Zhagare) הראה לנו היהודי האחרון שנותר שם יצחק מנדלזון את הבית בו גרה אחת ממשפחותי. הוא סיפר שמריה יודאיקין בת משפחה זו היתה המיילדת של העיר ושהנשים הליטאיות ביקשו את הפאשיסטים לחוס עליה, אולם לשוא. במצבות מהמאה ה- 19 בליטא אין שמות משפחה, אבל כשראיתי בבית הקברות בזיגר את השם חיה בת בנימין הכהן, החלטתי לצלמה, אולי משום שזה שם בני ושם סבי ז"ל או אולי בגלל גזירה מראש. יותר מאוחר נתברר שהיא היתה הבת דודה של סבי ז"ל ואחות של בן המשפחה שלא ידעתי עליו, שנזכר בדו"ח של פייגמאניס.

כשחזרתי ארצה קיבלתי במפתיע מידע על שלושה דורות של משפחה זו שנקברו בפילדלפיה בארה"ב.

בארכיונים של טלין (Tallin) ניסיתי למצוא את תעודת הפטירה של סבתי Baile Kadishov Judeikin כדי לברר מה היה שם אביה, אולם נאמר לי שאין להם מסמכים לפני שנת 1918. בעיר זו, שבה נולד אבי, מצאתי שהקהילה הנוצרית המקומית השיגה את גבולותיו של בית הקברות היהודי ונשארו רק כתריסר מצבות יהודיות בין הקברים הנוצריים. ביניהן היו המצבות של דוד אבי, של אשתו השלישית, של בנו ושל כלתו. את הכתובות של מצבות אלו אפשר היה לקרוא בעוד שהאחרות היו שחוקות. צילמתי את כולן וכשפיתחתי את התמונות נוכחתי שאחת המצבות אכן היתה של סבתי ושם אביה היה **יצחק**. יותר מאוחר קיבלתי כמה מסמכים מארכיון טרטו (Tartu) שהראו ששמה לפני נישואיה לא היה קדישוב, כפי שחשבתי, אלא עליון (Illion) כי אמה התחתנה פעמים וכך נוסף מידע חשוב לעץ אחר של משפחתי.

ביקרתי בארכיון של **וילנה** שבו קיבלו אותי יפה, אבל נוכחתי שאני זקוק לחוקר מקומי, כי הצוות במקום עמוס בעבודה. כמה שבועות אחרי שובי קיבלתי חבילת מסמכים מהארכיונאית הראשית Galina Baranova ואינני יודע אם נוצרה כימיה טובה ביננו או שהיתה יד ההשגחה העליונה בדבר. המסמכים היו רשימות רביזיה של המפקדים מהשנים 1827, 1834 ו- 1858. היה בהן מידע על משפחת אבי מימי סבי-רבה וארבעה דורות אחורה. הן כללו את שמות אבותי, נשותיהם, אחיהם ואחיותיהם, ילדיהם ובני זוגם ואף שנות הלידה שלהם. כולם יודאיקין! מופיעים גם השמות הפרטיים של האבות של הנשים, אבל לצערי לא שמות המשפחה. כשאשתי חזרה לחדרנו באותו היום היא מצאה אותי רוקד כשהאוצר הזה ביד. ממצאים נוספים צריכים עוד להגיע, אבל הגעתי למסקנה **שאין מקריות!**

Anne 79-113, Tartu EE 2400, Estonia

The Lithuanian National Historical Archives, Gerosios Vilties 10, Vilnius, Lietuva/Lithuania

The Lithuanian State Archives in Kaunas, Maironio 28 A, 3000 Kaunas, Lietuva/Lithuania

לן יודאיקין הוא חבר קיבוץ כפר הנשיא, חבל כורזין 12-305
מאמרו הקודמים הופיעו בשרשרת הדורות כרך ג' ו-312.
עץ משפחה שלו על משפחת יודאיקין נמצא בספרייתנו.

המפגש החודשי בארכיון המדינה חגית מטרס

ארכיון המדינה פתח את שעריו בפני חברי החברה הגניאלוגית ביום רביעי 17.7.96. אחרי כיבוד קל ודברי ברכה של אסתר רמון בשם החברה ודרי' משה מוסק, מנכ"ל הארכיון התבשרנו מפיו של הגנז' פרופ' אביתר פריזל על החלטת מועצת הארכיונים העליונה לקבל את החברה הגניאלוגית כחברה בה והוא הביע את תקוותו לשיתוף פעולה נאות.

הגנז' הקדיש את דבריו לשאלה האקטואלית המתייחסת לחומר הארכיוני הנוגע לפרט, אשר הופקד בארכיון עם קום המדינה. כיוון שעל פי חוק הארכיונים קיימת הגבלה של 50 שנה על חשיפתו של חומר הנוגע לפרט, הוא עומד להיפתח לעיון בקרוב, אפשרות אשר היבטיה השונים לא נשקלה עדיין. היבטים אלה כוללים העמדת קריטריונים לבחינת מסמכים הנוגעים לצנעת הפרט אשר מצויים בחומר הכללי וקביעת אמצעים טכניים לסיווגם לפני חשיפתם. על סמך עיון בסוגיה ועל פי השוואה עם מדינות אחרות בעולם, הוחלט לפי שעה, שלא לפתוח חומר פרטי אלא אחרי 120 שנה להולדת האדם, אלא אם כן התקבלה ממנו או מבני משפחתו, כולם כאחד, הצהרה על הסכמתם שהתעודות שלו ייפתחו במועד קרוב יותר.

דרי' מוסק נסח את הבעיה הנ"ל כ"פצצת זמן מתקתקת", כאשר תקופת 50 השנים, אשר נחשבה כרחוקה עד לפני כמה שנים, הולכת ומתקרבת.

הוא הרחיב את הדיבור על הפעילות הדינמית של הארכיון במסגרת חוק הארכיונים אשר נחקק בשנת 1955 וציין שבארכיון מצוי גם חומר רב עוד מלפני הקמת המדינה מתקופת-המנדט והשלטון העותומני בארץ ישראל.

החוק עוסק בחומר שנוצר במשרדי הממשלה ובארכיונים ממלכתיים אתרים הקשורים בהם, ביניהם ארכיונים של רשויות מקומיות וארכיונים ציבוריים. ביניהם יש ארכיונים של מוסדות וארגונים גדולים המהווים ארכיונים היסטוריים-מנהלתיים, כמו הארכיון הצינוני המרכזי, ארכיוני המפלגות וההסתדרות הכללית, ארכיונים של התנועות הקיבוציות וכיו"ב, וארכיונים בנושאים מיוחדים שהם היסטוריים-תיעודיים כמו הארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי, ארכיון יד ושם, "גנזים", ארכיון אגודת הסופרים, ארכיוני סרטים ותיאטרון וכיו"ב. עוסקים גם בהעברת החומר וביעורו, בקשר למוסד ציבורי קבוע, בניהול מקצועי ובפתיחות לקהל. לארכיונים ציבוריים בדרך כלל אין סבסוד ממשלתי, אם כי קיימים כבר דיונים בעניין זה. רוב הארכיונים הקיימים במדינה הם ארכיונים פרטיים אשר מקובצים על ידי מוסדות, קרנות ותרומות והם רשאים למכור את אוספיהם.

הגב' א. בודובסקי העריכה את כמות החומר שיש לו ערך לשמירה לצמיתות בארכיון המדינה, מבחינה מחקרית, היסטורית ומשפטית כדי 5% מכלל החומר שנוצר במשרדי הממשלה. בתוך כמות זו נשמר חומר המגיע ממשרד הפנים והנוגע לרשימות בוחרים לכנסת ולתיקי נפטרים. חומר של משרד הקליטה המכיל רישום של עולים חדשים שהגיעו לארץ מאז 1948, תיקי משרד המשפטים לגבי משפטי פשעים חמורים וכל

תיקי בית המשפט העליון, תיקי טאבו, בתי דין רבניים וכמו כן תיקי אימוץ (הסגורים לציבור), גירושין, גיר, ירושות ואפוסטרופסות.

בארכיון המדינה מופקדים תיקי פרט של אנשי-שם שיש לציבור עניין מיוחד בהם. אלה נשלפים מתוך סדרות גדולות בהן רוב החומר מיועד לביעור. תיקים אלה נשמרים לצורך עבודתם של המשרדים עצמם, וחשיפתם לעיון הציבור קשורה להחלטה הכוללת של פתיחת חומר ארכיוני, כפי שנאמר לעיל.

הגב' ש. יונאי התייחסה לארכיונים אישיים בארכיון המדינה, אשר משלימים בדרך כלל את החומר הקיים בארכיון מוסדי כלשהו, הנוגע לאותו אדם. חומר זה מתבסס על עבודתו המנהלית, פעילותו הציבורית ואף מכתבים אישיים. מספר הארכיונים האישיים בארכיונו הוא כ- 35, ביניהם של ראשי ממשלה, נגידי בנק ישראל, רבנים, עורכי דין ואחרים. דרכו של חומר זה לארכיון המדינה היא לפעמים מקרית.

בעת ההפקדה ניתן לקבוע כללים על תקופת גניזת החומר או סיווגו. מתוך החומר בארכיונים אלה משתקפת תקופת פעילותם של האישים, עולות דמויות בני משפחה ופעילויות אחרות להן היו ראשי מדינה אלה שותפים.

חתמה את הערב הרצאתו המעניינת ביותר של יונתן פגיס על ספרי הנפוס - מרשם התושבים העותמני. אלה ספרי המתפקדים בסקרי התושבים שנערכו על ידי האימפריה העותמנית ושיש בהם מידע רב למחקר היסטורי וגניאלוגי. למפקדים ולרישומים אלה ייחסו השלטונות חשיבות רבה, שכן בעזרתם ניהלו את גביית המיסים ואת הגיוס לצבא. ברם, הספרים כתובים תורכית-עותמנית ורק חלקם (מאז 1875) נוגע לאזורנו והגיע לידינו. הספרים מוחשבו לאחרונה. אנו מקווים לשימוע את המשך הרצאתו של יונתן פגיס באחד המפגשים החודשיים.

המרצים הופסקו פעמים רבות על ידי חברינו אשר הרבו להתעניין והמטירו שאלות רבות. אנו מודים למארחים על הסבלנות ועל התשובות המפורטות ולקהל על העירנות וההקשבה.

כתובת ארכיון המדינה: רחוב מקור חיים 35, טל: 02-680680

הכתובת למכתבים: ארכיון המדינה, משרד ראש הממשלה, קריית בן גוריון, ירושלים 91919.

משולחן העבודה של חברינו

מחקר בהודו יצחק סנדר

חזרתי מהודו ביוני 1996 שבה עסקתי במשך ששים יום בחקר השורשים שכלל גם את חקר יהדות בני ישראל. ביקרתי בכ- 40 בתי קברות וכ- 40 בתי כנסת ברחבי הודו. התרגשתי לראות את המקומות ומצאתי כ- 60 מצבות השייכות למשפחת סנקר וכ- 60% מהם כבר חיברתי לעץ המשפחה.

שם העיר	מספר בתי הקברות במצב תקין	בתי הקברות שנמחקו
בומבי Bombay	3	Marine Drive & Don-Taki
Thana טנה	1 והוא בשימוש	אחר נמחק ובנו עליו צריפים, ביניהם מצאתי 3 מצבות שצילמתו אבל השיש עליו היו השמות חקוקים נגב.

באזור רייגד Raygad	1 אבל רוב המצבות שבורות ומפוזרות בשטח. לדעתי הכל ייעלם בקרוב אם לא יישמר.
Panvel	חצי, אבל ללא שמירה. חצי נהרס להנחת פסי רכבת.
Pen	1, אך ללא שמירה
Alibac	

1 בית הקברות ואנדרטה שמורים (המקום הראשון אליו באו בני ישראל בהודו).	Nawkaw
חצי ללא שמירה, על חציו בנו כביש ביה"ק נמחק לגמרי, בנו עליו בית ענק.	Vakrul Sahan
	(ממקום זה נגזר שמי)
1 ללא שמירה.	Revdana
1 ללא שמירה.	Ambepur
(וכך ב - 25 כפרים נוספים באותו האזור קיימים בת"ק ללא שמירה:	
Cheul, Awas, Shriwaedhan, Murud, Nandgaw, Korle, Borle near Salav, Ashtami, Chorde, Jite, Apte, Ashte, Paliwali, Warsoli, Sogav, Zirad, Kokban. Mahasia, Jawali	
	(הכנתי מפה של אזור זה)
1 ויש שומר.	Ahamdabad
1 ויש שומר, אבל חלק מהמצבות שקעו. בחפירה בעומק 40 ס"מ מצאתי קבר מ - 1840.	Baroda
1 עתיק ומוזנת. לא יכלתי להיכנס. אומרים שקבורים שם גם ספרי תורה.	Surat
רשימת הקבורים אצל משפחת ששון בבית וגן וצילומה אצלי.	
1 בית קברות של בני ישראל. רוב המצבות נהרסו. נשאר ממצבות בודדות. יבנו שם בזאר.	
1 ויש שומר	Delhi
1 ויש שומר ורשימה לפי האזורים בבית הקברות.	Calcutta

בתי כנסת

בתי הכנסת הפעילים שמורים היטב.

חלק מבתי הכנסת הלא פעילים נמסרו לרשויות המקומיות ואלה עושים בהם כרצונם. למשל ב - Talekhar ליד, Chorde בנו כמעט צמוד לבית הכנסת מבנה.

יתרונות, חסרונות וסכנות בחיפוש קרובים באינטרנט. יצחק עוקד

אני ממשיך את חיי באינטרנט לחלום הילדות שלי, שינעלו אותי כל הלילה בחנות ממתקים, כך אני מרגיש עצמי באינטרנט, זולל ממתקים ללא גבול. יתרונו וחסרונו של האינטרנט הוא בכך, שהוא עולם ומלואו תרתי משמע: אין כמעט נושא שאי אפשר למצוא אותו, וזו בדיוק הבעיה, לפי אימרת חכמינו: "שמרוב עצים לא רואים את היער", ולכן אפשר ללכת בו בקלות לאיבוד. לפני שנתחיל לגלוש באינטרנט לחפש קרובים, אתם חייבים לדעת אנגלית, כיוון שרוב ההתכתבות ברשת נעשית בשפה זו.

כל משתמש חייב להיות בעל מחשב חדיש ביותר, אינני רוצה ליעץ איזה מחשב רצוי, אך לפי דעתי, דרוש מחשב חדיש עם כל השיכלולים, בעל זכרון רחב.

לב לבו של האינטרנט קשור במכשיר שנקרא מודם, שהינו בעצם כרטיס מחשב שמתחבר אל קו הטלפון הביתי, ודרכו מגיעים לאינטרנט ולעולם הרחב.

כמו במחשב גם במודם אין גבול לחידושים, אך לפי דעתי צריך מודם בעל מהירות מינימלית של 14400 ביטס לשנייה. היום יש בשוק מודמים מהירים יותר, כמה שהמודם מהיר יותר אתם יכולים לחסוך שעות שימוש בטלפון. ברגע שאתם מצוידים במחשב מתאים ומודם, אתם יכולים להתחבר לאינטרנט, אך זאת רק דרך חברה המספקת שירותי אינטרנט. אלה מכס שיכולים להתחבר, חינם אין כסף דרך מקום העבודה, לאינטרנט, כגון: אוניברסיטאות, יש להם חסכון משמעותי. האחרים צריכים לחפש חברה מתאימה לצרכיהם, אין לי העדפה לאף חברה כי לכל חברה יש יתרונות וחסרונות. לאחר התקשרות לחברת השירותים הנכס יכולים להתחיל בעבודה.

כפי שצינתי, מרוב עצים קשה לראות את היער, ולכן יצרו באינטרנט כלי עזר הנקרא "מנועי חיפוש". אפשר למצוא כתובות של עשרות "מנועי חיפוש" בעיתונים יומיים, במדור המחשבים וכן בעתונות מקצועית בשטח המחשבים, אין לזלזל בבני השמונה, שיכולים להיות הבן, הנכד או בן השכנים, והם יכולים להיות לנו לעזר רב.

לאחר הקדמה ארוכה זו, ברצוני לספר על נסיוני האישי באינטרנט. אני ואשתי, לא הצלחנו לאתר קרובי משפחה באינטרנט. אבל ידוע לי על מקרים רבים, בהם נמצאו קרובים: לדוגמא, פרופ' דני וגנר, שבהרצאתו המאלפת באחד המפגשים של החוג שמענו על הצלחותיו ואיך חברים מהאינטרנט המתינו לו בשדה התעופה, באחד ממסעותיו בארה"ב, ולקחו אותו ישירות לבית הקברות, שבו קבור סבו, שגם הצליח לעלות, דרך האינטרנט, על עקבותיו. (ראה שרשרת הדורות, כרך 10, מס' 2).

במקרה אחר, שהייתי מעורב בו אישית, יהודי מצרפת, המשתתף בקבוצת דיון באינטרנט, נושא הדיון בקבוצה זו היה: גניאלוגיה יהודית, JewishGen Digest. הוא ביקש עזרה באיתור קרובי משפחה בישראל. וסיפר שסבא רבא שלו נולד בירושלים, גדל בראשון לציון ולאחר מכן עבר לזכרון יעקב ועבד שם כמורה. בזכרון יעקב הכיר את הסבתה רבא שלו, הם ירדו לאחר נשואיהם לצרפת.

כתושב ראשון לציון, פניתי לעזרת המוזיאון המקומי והצלחנו לאתר את בני משפחתו. בעקבות הגילוי, הוא ביקר בישראל, ניפגש עם בני משפחתו בראשון לציון, והשתטח על קברו של סבא רבא שלו, וכן מצא קרובים, שלא ידע על קיומם בזכרון יעקב.

אבל יש גם דוגמא לאי הצלחה, בנסיונה של אשתי, לאתר את קרובי משפחתה בארה"ב, שהגיעו לשם בסוף המאה הקודמת. אחת הסיבות לאי הצלחה, נעוצה בכך שהיה להם שם משפחה "נדיר ביותר" גולדמן. בזמן המחקר על משפחת גולדמן גילינו בבתינו מעטפה, שכנראה הכילה כרטיס ברכה מתחילת שנות הששים, ועליה הכתובת: יוסף גולדמן, ברוקלין ניו יורק. פניתי דרך האינטרנט למישהו המתגורר בברוקלין, שיבדוק בספר טלפונים האם מופיע אדם בשם זה ובכתובת זו. התשובה היתה שחיפשו ומצאו את מספר הטלפון שלו, בספר טלפונים מלפני כארבע שנים, אך לא בספרים יותר מאוחרים, למרות זאת לא התיאשתי ואני ממשיך בחיפושי. הפעם דרך חבר אחר באינטרנט, שיש לו תוכנה, המאפשרת לו לחפש מספרי טלפונים בכל רחבי ארה"ב. גדולתה של תוכנה זו היא בכך, שבאמצעותה אפשר למצוא לא רק מספרי טלפון לפי שם משפחה אלא גם לפי מקום מגורים.

תוך פחות מעשרים וארבע שעות קבלתי רשימה של כארבעים שמות ומספרי טלפון של כל דיירי הבנין, שהם שכניו של מר יוסף גולדמן. עכשו נותר לי להתחיל לכתוב ולברר אצל השכנים מה עלה בגורלו.

מכל המסופר כאן אפשר לציין שרוב רובם של משתמשי האינטרנט הם אנשים "נחמדים" מוכנים לעזור, אבל כמו כל דבר אחר, צריך לקחת בחשבון, שיש גם סכנות שאורבות למשתמשים.

הסכנה הידועה ביותר והנפוצה ביותר היא שימוש בכרטיס אשראי דרך האינטרנט, וכן על העברת וירוסים דרך האינטרנט.

בהקשר לגניאלוגיה אתן דוגמא אישית. מסתבר שלמרות העובדה שהחוג לגניאלוגיה יהודית, אמור לשמש יהודים, משתמשים בו גם הרבה לא יהודים ויתכן שחלקם עושים זאת למטרה שאינה כשרה למהדרין.

גיליתי אדם מברה"מ לשעבר, שמוכן תמורת "תשלום סמלי" לחפש במרתפי הק.ג.ב. ובארכיונים אחרים, מסמכים על קרובי משפחה. שוחחתי עם מספר אנשים בנושא זה,

והוזהרתי שכדאי אולי להיות חשדן, שיתכן, שיש המנסים להתזיק את החבל משני הקצוות, כלומר, שאם לא מוצאים בני משפחה אמיתיים, עלולים גורמים מסוימים לנסות להלביש קרובי משפחה "מאומצים" ואז אולי באחד הימים תגלה שנמצאה לך משפחה חדשה וענפה שברצונה לעלות לישראל בתור "יהודים", וזאת הודות למחקר שלך.

אסיים במספר דוגמאות של נושאי דיון, בקבוצת הדיון היהודית.

בוב בלר מסר את שמותיהם של ארבעת הספרים, הפופולריים ביותר בעיניו, במחקר גניאלוגי היהודי, אחד הספרים שעליו הוא ממליץ (כנראה בגלל היותו תושב ארה"ב) הוא: "רשימת הנוסעים שהגיעו לנמל ניו יורק מ-1875 עד 1882", כרך מספר אחד.

1. פיל קורנשטיין, חוקר את משפחת ברונר, שמקורה מבלץ וקשינוב מולדובה.
2. יש ויכוחים ללא סוף על מקור שמות פרטיים ושמות משפחה. לדוגמה, מקור השם מלך ואלימלך אצל גברים, ומלכה אצל הנשים.

3. בקשת פרטים על בית קברות יהודי באלנוויל ניו יורק.

4. מרטין הדיס, מנסה לברר האם ידוע ומוכר ישוב בשם קלינוסק.

5. בוריס פלדבלום מבקש לדעת אם מישהו מתכוון לנסוע ללבוב או ז'יטומיר, ומבקש שיתקשרו אתו.

דוגמא אחרונה: מרטין הדיס, מבקש עזרה בליקוט סיפור "חכמי חלם" וזאת משום שאחת מבנות משפחתו שעזרת לו במחקרו, סיפרה לו שסיפורים אלה היו אהובים על סבתה, ובמיוחד ספור הקשור לכפות אכילה, הוא מעונין לדעת פרטים על הסיפור, וכיצד להשיג עותק של הספר.

שמות

מהו מקור השם אולשוונגר? אנה אולשוונגר

לפני המאה ה - 19 לא היו ליהודי ליטא שמות משפחה והם היו ידועים בדרך כלל בשמותיהם היהודיים. ב - 9.12.1804 הוציא הצאר אלכסנדר הראשון פקודה שלפיה על היהודים לאמץ להם שם משפחה או כינוי שיעבור בירושה, ובו יש להשתמש בכל המסמכים ללא שינוי.

בעיני היהודים השימוש בשם משפחה היה מנהג של גויים, אבל לפי הכלל "דינא דמלכותא - דינא" היה צריך לקיימו. אחד הפתרונות היה לבחור בשם עירם כשם משפחה.

אולי בני משפחת אולשוונגר היו בין היהודים בעיר אלשוונגן (Alschwangen) באזור קורלנד שבלטביה שגורשו באחד מהגירושים הרבים במאה ה - 18.

צבעים בשמות נשים יהודיות מטילדה טג'ר

בספרו על השמות הפרטיים היהודיים מציין הרב ש. גור חמישה שמות נשים המתייחסים לצבעים. אלה הם: **ברינה Breina** ונגזרותיו: ברינדל/ברוינה/ברוינדל/ברונה/ברונדיל - **חומה** (מקור המילה: לטינית), דהיינו בעלת שער או עינים בצבע חום.

צ'רנה Czarna ונגזרותיו: צ'רני, צ'רינה - **שחורה** (מקור המילה: סלאבית) דהיינו: בעלת שער, עור או עינים בצבע שחור.

גלה Gelleh - ונגזרתו: גליה, הלא - **צהוב** (מקור המילה: גרמנית/יידיש), כלומר: בעלת שער בצבע **צהוב** או בלונדיני.

גרונה Gruma - ונגזרותיו: רויזה/רייזה/רייזל, רושקה/רוסה - **אדום/ורוד** כפרח הורד (מקור המילה: לטינית), דהיינו: בעלת שער אדום (גיינגי) או לחיים ורודות כפרח הורד.

לרשימה זאת הרב גור היה צריך להוסיף את השם **רודה Roda (Rhoda)** ונגזרותיו: רודקה, רדל. שמקורו ביוונית עתיקה: רודון Rhodon ופרושו "פרח הורד". מכאן שרודה ורודה זהים לחלוטין מבחינת משמעותם. יתכן שנתנו את השם הזה במשמעותו כפרח ולא התייחסו לצבעו.

בספרות האונומסטית היהודית ובתעודות שונות, ניתן למצוא שמות אחרים המבטאים צבע והמקובלים בתפוצות השונות. אלה הינם תרגומים משפה לשפה. בטוחני שהרשימה הזאת אינה שלמה ולכן אודה על הערותיכם בנידון.

הצבע **הלבן** של העור או ה**בלונדיני** של השער מוצא את ביטוי בשמות הבאים:

אלבה Alba (מלטינית) - **לבנה**: בשימוש אצל יהודי ספרד.

בלנקה Blanca (בספרדית אך במקור מגרמנית עתיקה Blank) - **לבנה**: שימש את היהודים הספרדים. בהתאם למקום המגורים מוצאית את התרגומים: **בלאנש Blanche** (צרפתית) ו**ביאנקה** (איטלקית) **Bianca**.

הצבע ה**צהוב** או ה**זהוב** כדי לציין שער בלונדיני:

בלונדה Blonda ומקבילו **פלבטה Flavetta** מ - flavus - **צהוב** (שניהם מלטינית) היה בשימוש אצל יהודי אנגליה בימי הביניים. ידועה לי גם יהודיה ילידת אסטוניה בשם בלנדה Blanda - עיוות קל של "בלונדה" - בלונדינית.

אורו Oro בספרדית **זהב**, דהיינו: שער זהוב אבל גם במובן אחר: כמיחה לעושר (לזהב). שם זה היה בשימוש בתורקיה ובצפון אפריקה. כדאי לציין שלאורו ישנם מקבילים המקובלים באשכנז בשני המובנים של צבע

השער הזהוב או צהוב או של עושר: **Golda** גולדה (זהב בגרמנית/יידיש) וזלוטקה/זלוטה **Zlotka/Zlota** (מטבע זהב פולני).

הצבע שחור של השער או העיניים מצא את ביטויו גם בשמות הבאים:
בלקה Blaka - שחור בגרמנית עתיקה - אצל היהודים האנגלים בימי הביניים. **ברונה** או **ברונטה Brunette/Brune** (מילולית: חומה בצרפתית אך במובן שחרחרה בשפה זאת). נמצא ברשומות היהודים האנגלים בימי הביניים וכמו כן נמצא עדיין בשימוש בחבל אלזאס בסוף המאה ה-18.

ועוד על הצבא **ורוד**:

רוזה Rosa היה נפוץ אצל היהודים הספרדיים בכל תפוצותיהם. הוא מתייחס אף הוא לפרח הורד. לא מצאתי את השם הזה כמתכוון לצבע השער האדום-הגינגי או ללחיים ורודות.

כיום במדינת ישראל ניתנים שמות עבריים מקוריים, מתורגמים ומחודשים המבטאים צבעים כגון:
בהירה Behira (תרגום של **קלרה Clara** הלטיני/ספרדי) - צבע עור בהיר או לבן.
ורד Vered (תרגום הנכון של **רוזה Rosa (Roza)** הלטיני ושל **רודה Rhoda** היווני לעומת **שושנה Shoshana** התרגום המוטעה, אך נפוץ).
זהבה Zehava (סביר להניח שזהו תרגום של **גולדה** הגרמני/יידיש או של **זלוטה/זלוטקה** ולא של אורו הספרדי שאיננו עוד בשימוש). [זלאטה=באידיש].
חומה Huma (מקורו בתלמוד) - שם נדיר בימינו.
לבנה Levana (תרגום של **בלאנקה Blanca** - אך גם של **לונה Luna** - ירח בלטינית/ספרדית או של **קאמרה/קאמרה Kamer/Kamra** - ירח בערבית).
סיגל/סיגלה/סיגלית Sigal/Sigla/Sigalit (ווריאציות אלה מהוות לפעמים תרגום השם הצרפתי **Violette** - פרח הסיגלית **הסגול** - שהיה מקובל אצל היהודים הספרדיים בבלקאן).
פזיה/פזיה/Pazit/Pazia/Paza (תרגום נוסף של **גולדה**).
שני Shani (שם עברי מחודש שפרושו צבע אדום עז).

ביבליוגרפיה

אבן שושן, אברהם - ילקוט השמות הפרטיים. בתוך המילון החדש. ירושלים, קריית ספר, תש"ל.
De Foville, Jean-Marc: Le livre des prénoms. Paris, Hachette, 1988. 362p.
Gorr, Shmuel: Jewish personal names. Teaneck, N.J., Avotaynu, 1992. 110p.
Hanks, Patrick & Flavia Hodges: A dictionary of first names. Oxford, Oxford University Press, 1994. 443p.
Laredo, Abraham: Les noms des Juifs du Maroc. Madrid, 1972. 1161p.
Seror, Simon: Les noms des femmes juives en Angleterre au Moyen-Age. In: Revue des Etudes Juives, Vol. 154, No. 3-4, 1995. pp. 295-325.
Zafrani, Haim: Juifs d'Andalousie et du Maghreb. Paris, 1996. 440p.

שם בלתי שגורתי שמואל לנגר

שם סבי מצד אמי בנימין בלומנקופפ (**Blumenkopf**) והוא נולד במזריץ'. ניסיתי לשווא למצוא מישהו בעל שם משפחה זה. לפני כמה שנים טלפנה גברת לדודי אברהם בן בנימין הנ"ל ושאלה אם הוא ממזריץ'. הוא ענה לה שהוא נולד בורשה. כשמעתי על זה הייתי מיואש, אבל למזלי היה לו מספר הטלפון של הגברת ששמה לאה דגני. כשטלפנתי לה היא סיפרה לי שהיא אלמנת איסר בלומנקופפ ושאחיו בשיקגו ראה בספר הטלפון את השם של דודי אברהם וביקש לברר אם יש קשר משפחתי. כתבתי את כל הפרטים שידעתי על המשפחה ליוליוס בויון (השם האמריקאי של יהודה בלומנקופפ). כשקיבלתי שאת תשובתי היה עלי להסכים למסקנתו שאין קשר משפחתי בדורות האחרונים. אבל דבר אחד עדין מוזר: לדברי הדוד היתה במזריץ' רק משפחה אחת בשם בלומנקופפ. לפני כמה חודשים נודע לי שהיו לפחות 3 כפרים בשם מזריץ' בפולין ובשתיים מהם גרו שתי משפחות בלומנקופפ שונות.

ספרים חדשים

New From Avotaynu

בהוצאת "אבותינו הופיעו":

Sourcebook for Jewish Genealogies and Family Histories.
by David Zubarski and Irwin Berent. 480 pp. 69.50\$.

Documents of our Ancestors: A Selection of Reproducible Genealogy Forms and Tips for Using them.
by Michael J. Meshenberg. 170 pp. 19.95\$

The German Minority (Jews) Census of 1939: An Introduction and Register.
by Thomas Kens Edlund. 94 pp. 9.50\$
In Israel contact Lexicom, Ltd. Box 10053 (91100 Jerusalem Tel. 02-6797730

"אנחנו האחרונים. חקרו אותנו".
ראיונות עם 150 דוברי גרמנית שעלו ארצה בשנות השלושים והביוגרפיות הקצרות שלהם.
מאת אנה בטן ומרים דינור. 456 עמ'. 95 ש"ח + 3.80 ש"ח דמי משלוח.
להשיג במוזיאון הפתוח ת.ד. 1 מגדל תפן, 24959. טל: 04-9872977

Wir sind die Letzten. Fragt uns aus.
by Anne Betten and Miryam Du-nour
Bleicher Verlag 456 pp. 95 NIS.

We are the last. Interrogate us.

Interviews with 150 German speaking people who came to Eretz Israel in the thirties and their short biographies.

תולדות משפחת אסקלס-אשכולות. ליקט ונערך בידי זאב אשכולות. כולל עצי משפחה ותמונות. 272 עמודים.
פרטים: זאב אשכולות. ת.ד. 55375 חיפה, 34980. טל: 04-8348315

The Eskeles Family
Collected, commented and edited by Zeev Eshkolot. 272 pp.
Address: Zeev Eshkolot P.O.Box 55375 Haifa 34980 Israel
Tel: 04-8348315. Fax: 04-8349315.

מי מכיר ומי יודע?

חיפוש אחרי אחות חורגת

משה גולדוואסר בארה"ב מבקש עזרה בחיפוש אחרי אחותו החורגת מריה גולדוואסר (Goldwaser) שנולדה ברוסיה ב - 1942. פרטים ראה בעמ' XVII.

אני מחפשת את משפחתי הביולוגית פנינה גוטמן

שמי פנינה גוטמן, אני בת 54 ונולדתי בפולין. ב-1950 עליתי ארצה עם הורי המאמצים, משפחת הימל מלודז'. זכרונות ילדותי החלו רק משנת 1948 בהיותי בת 6. זכרתי גן ילדים וכיתה אי בפולין. זכרונות מוקדמים יותר היו מעורפלים והופיעו בהם משפחה פולנית, כנסייה, חגים פולניים ובית יתומים ב-Otwock. חיי במשפחת הימל היו טובים, מלאי חום ואהבה. על האימוץ היה הס מלדבר. על העבר נאמר רק "מצאו אותך ברכבת...". כך שלמעשה לא היה קצה חוט שיוביל לעבר. רק לאחר מות מאמצי, בהיותי כבר סבתא לנכדים, בא הרצון ונוצרו התנאים לגילוי העבר. ביוני השנה נודעו לי הפרטים הבאים, כשביקרתי בארכיון בורשה (ZIH-Zydowski instytut historyczny):

1. בשנת 1944 מצאו אותי לבדי בקרון רכבת ריק ומנותק משאר הרכבת בעיירה Milanówek שלייד ורשה. הועברתי על ידי מקשרת של הצלב האדום לידי המשפחה הפולנית Kaczmarek והם גידלו אותי תוך סיכון משפחתם עד סוף המלחמה ב-Zyrardow ליד ורשה. בסוף המלחמה עברתי עם משפחה זו ל-Sierakow (ליד פוזן), עיר מגוריהם הקבועה.

2. באפריל 1948 נלקחתי מהמשפחה הפולנית על ידי הועד היהודי המרכזי לבית היתומים ב-Otwock ליד ורשה. לאחר כחצי שנה אימצה אותי משפחת הימל מלודז'.

ביוני פגשתי את צאצאי משפחת Kaczmarek בפולין. התקבלתי על ידם בחום ובאהבה כאחותם הקטנה האובדת. לצערי הם לא יכולים להוסיף פרטים על עברי מעבר למה שמסרתי כשמצאו אותי ב-1944: "שמי Barbara Rebhuhn (Rebhun), אני בת 2.5 ואני גרה ב-Aleje Jerulimskie (זהו שם רחוב שקיים בפולין רק בורשה)."

יצוין שדיברתי אז גרמנית ופולנית.

פרט חשוב - על פי רישומים בארכיון בורשה פנתה ב-1948 משפחת רבהון מקרקוב לועד היהודי המרכזי בורשה וחיפשה את ברברה רבהון (אותי!).

תוך שלושה חודשים מצאתי 4 שנים אבודות מחיי. כולל תמונות! מה שחסר לי הן "רק" השנתיים וחצי הראשונות של חיי... מי היו הורי, האם נותר משהו ממשפחתי בחיים?

אודה לכל אחד שיוכל לעזור לי למלא את התשבץ
פנינה גוטמן, כפר מישר 76850, טלפון 08-8591693, פקס: 08-8596702.

Miscellaneous

לקט ידיעות

שינויים בהפעלת ה-Family Finder

Jewish Genealogical Society, Inc. P.O. Box 6398, New York, NY 10128

קיבלה על עצמה להפעיל את Family Finder והוא יהיה ידוע ב-JGFF. חברה זו תפרסם תדפיס פעמים בשנה תמורת תשלום מינימלי. פרטים יופיעו בקרוב אינטרנט באתר JewishGen.

כדי לעדכן נתונים שכבר הוכנסו יש לכתוב ל-

Susan E. King, President. JewishGen Inc. 12 Greenway Plaza
Suite 1100 Houston, TX 77046

פרטים נוספים ראה למטה.

Jewish Genealogical Society, Inc. • P.O. Box 6398 • New York, NY 10128

We are pleased to announce that the Jewish Genealogical Family Finder is now under the auspices of JewishGen, Inc., a non-profit, online Jewish genealogical service, and will be known as the JewishGen Family Finder (JGFF). JewishGen will take full responsibility for maintaining the JGFF and will make printed copies available to Jewish genealogical societies at cost at least twice a year.

In the near future, individuals with access to the Internet will find instructions on the JewishGen home page <<http://www.jewishgen.org>> for updating, adding, and deleting entries. E-mail addresses and telephone numbers will be included in future additions. JewishGen, Inc. plans to make the system flexible so submitters may choose how their information is to be available online, i.e. names and e-mail addresses could be available online, while all the submitter information could be available in the printed and microfiche versions.

Submitters may update their entries by writing to:

Susan E. King, President • JewishGen, Inc. • 12 Greenway Plaza, Suite 1100 • Houston, TX 77046

Previous submitters to the JGFF who do not want their names and addresses or their full entries to be accessible on the Internet should advise JewishGen, Inc. in writing or via e-mail at <jgffhelp@jewishgen.org>.

New submissions, updates, checks, and requests for forms that have been received by JGS, Inc. up to now are being returned to the senders by JGS, Inc.

Submitters without online access may utilize either the new JewishGen form or the previous form for new entries and should submit their information by mail directly to JewishGen, Inc. If you have an e-mail address or wish to have your phone number included in future editions, please feel free to include it on your submission form. Although there will be no charge for submissions, JewishGen, Inc. welcomes financial contributions (which are tax-deductible in the U.S.) to expand its services and develop a stable funding base.

The Jewish Genealogical Society, Inc. believes JewishGen, Inc. will maintain the JewishGen Family Finder for the good of Jewish genealogy and genealogical researchers worldwide.

מחקר ברומניה

סטיפן רוזמן מהחברה הגניאלוגית במישיגן שלח לנו המלצה על חוקר ברומניה:

Dr. Ladislau Gyemant, Director of the "Dr. Moshe Carmilly" Institute for Hebrew and Jewish History at the Cluj-Napoca University.

His address: Dr. Ladislau Gyemant.

Str. Tarnita 1, Bl. B5 Sc. III, AP 28, 3400 Cluj-Napoca, Romania Tel. 011-40-63-167256
Residence E Mail gyemant@mcarmilly.soroscj.ro

Stephen M. Rosman of the JGS of Michigan recommended the above mentioned Romanian researcher

מחקר בלטביה

נוסדה קבוצת חוקרים המעוניינים במחקר בלטביה והגיע אלינו עהון שני שהם הוציאו.
להלן תמצא את כתובתם ואת הכתובת להזמנת חברות בקבוצה הנייל.

LATVIA SIG

Vol. 1 # 2 reached our library. Annual membership \$20.

Mail checks payable to:

LATVIA SIG, c/o Deborah Levine Herman, Treasurer & Editor, 22449 Douglas Road
Shaker Heights OH 44122-2058 USA

For general Latvia SIG information write to:
Mike Getz, President, 5420 Whitley Park Terrace #901, Bethesda MD 20814 USA
שרות חדש בספריית ליאו בק בירושלים

ניתן עכשיו לעיין עיון מפורט בתיקי הארכיון של מכון ליאו בק בניו יורק. המכון כולל למעלה מ- 6000 אוספים ארכיוניים ו- 60,000 הכרכים של הספרייה בניו יורק כלולים בתכנת המחשב ונגישים לחוקרים ולקהל הרחב במכוננו בירושלים בשעות הספרייה: ימי א-ה בין השעות 8-13. השירות ניתן חינם ועשוי לחסוך שעות רבות של חיפושים. תכולת התיקים הנ"ל מפורטת הרבה יותר מאשר בקטלוגים הקיימים ומאפשרת למחפש להפנות את בקשתו לארכיון בניו יורק בצורה מדויקת ומפורטת יותר. רשימות הארכיון והספרייה יעודכנו מדי כמה חודשים. נשתדל לסייע בקבלת החומר הארכיוני ככל שהדבר ניתן במהירות האפשרית.

הכתובת: מכון ליאו בק, רח' בוסתנאי 33, ירושלים. טל: 633790.

A NEW SERVICE IS PROVIDED BY THE LIBRARY OF THE LEO BAECK INSTITUTE IN JERUSALEM

A computer catalog of the LBI library and archive collections in New York has been inaugurated. This catalog is also in the library in Jerusalem and so researchers have immediate access to detailed information about the 60,000 volume library and more than 6,000 archival collections in LBI library N.Y. This catalog will be kept current and so researchers no longer have to write to the Institute in N.Y. to ask what is available on a particular subject. Individuals can now contact the LBI directly with their specific requests.

The address: Leo Baeck Institute, Bustenai str. 33 Jerusalem. Tel. 633790. The library hours: Sunday-Thursday 8-13.

תרומה חשובה למחקר הגניאלוגי בישראל הרולד לואין

במשך כמה שנים ניסיתי להשיג בשביל ישראל את המיקרופילמים של הרשימות של בית הכנסת הלונדוני הישן. רכישה כזאת תאפשר לחוקרים בישראל לעבוד על חומר גניאלוגי של הממלכה המאוחדת בלי לנסוע לאנגליה.

שלושה תורמים הבטיחו לתרום 150 לירות שטרלינג כדי שהארכיון המרכזי לתולדות העם היהודי יוכל לרכוש מיקרופילמים חשובים אלה. הם כוללים רשימות לידות, נישואים ופטירות של בית הכנסת הגדול בלונדון החל מסוף שנות ה- 1700 ועד 1837, כשהוכנס רישום החובה.

חברתנו מודה ל: מר טדי איזקס משפילד
ד"ר א.פ. יוסף אדגבסטון מברמינגהם
ומר מ.י. אברהמס מקנברה סיטי ומבנקוק
על נדיבותם ועידודם את המחקר הגניאלוגי בארץ. (שני הראשונים הם חברים בחברתנו)

בהזדמנות זו אני מזכיר לקוראים שבארכיון הנ"ל מצוי מיקרופילם של הרשימות של בית הכנסת הישן המברו בלונדון (1795-1905). רוב הלידות, הנישואים והפטירות בו מוחשבו על ידי והוכנסו לאינדקס.

Benefactors of Genealogical Research in Israel Harold Lewin

Efforts have been made over the past several years to acquire in Israel the microfilms of old London synagogue registers. Such an acquisition would enable both Israeli and visiting family history researchers to work on UK genealogical material without the necessity of travelling to London.

Three benefactors have now promised a total of Stg150 towards the purchase, by the Central Archives for the History of the Jewish People, of these important microfilms. They comprise the Births, Marriages and Burial registers of the Great synagogue of London and go back to the late 1700s, i.e., before the Compulsory Registration Act of 1837.

The Society thanks:

Mr. Teddy Isaacs of Sheffield.

Dr. A.P. Joseph of Edgbaston, Birmingham.

Mr. M.J. Abrahams of Canberra city and Bangkok.

Of whom the first two are our members, for their generosity and for their encouragement of research activities here.

We take the opportunity to remind readers that the Central Archives currently holds a microfilm of the registers of the old Hambro synagogue of London (1775-1905) and many of the births, marriages and burials therein have been computerized and indexed during the past five years.

מבחר מפרסומי החברות היהודיות

Cercle de Généalogie Juive

Revue Trimestrielle Vol. 12, No. 45, Printemps 1996

מפתחות כר' 11: אלה המפתח לפי נושאים והמפתח לפי מקומות גיאוגרפיים המתייחסים לכל המאמרים שפורסמו בשנת 1995 בכתב עת זה.

כתובות (Philip Abensur): הוחל בפרויקט איסוף מידע על כתובות מכל העולם ומכל התקופות. כל בעל כתובה/ות מתבקש להעביר לחוג לגניאלוגיה יהודית בפרויקט את הפרטים המיוחדים אותה/אותו (שמות החתן, הכלה והוריהם, תאריך ומקום החתונה). ניתן גם לשלוח צילום הכתובה. כתובת החוג רשומה בכל אחת מהחברות.

מצבתו של הרב יצחק מאיר אהרן (Eliane Roos-Schul): זהו ניתוח כתובת מצבתו של הרב יצחק מאיר אהרון הידוע גם בשם איציק מפאלסבורג (Phalsbourg), הרב הראשי של חבל אלזאס העילית שנפטר בשנת 1805.

סקירת ספרות מקצועית (Laurence Abensur-Hazan): מלבד הפרסומים הנוגעים בתושבי היהודיים של חבל אלזאס, מובא גם מידע על משפחת אלפנדרי (Alphandery) מדרום צרפת, על מחקר בסקוטלנד, על משפחת אבואב (Aboab) בברזיל, על משפחת אופנהיים (1795-1995) ועל ספר הפטירות במחנה ההשמדה של אושוויץ (השמות המופיעים שם הם אלה של אותם האנשים שממש שהו במחנה ושהיה להם מספר "זהות" אושוויץ).

מקועקע על הזרוע. לא רשומים שם שמותיהם של עשרות אלפי היהודים שנספו בחדרי הגזים מיד עם רדתם מהרכבות).

Cercle de Généalogie Juive
Revue Trimestrielle Vol. 12, No. 46, Ete 1996

כל החוברת הוקדשה הפעם לחבל אלזאס.

משפחת דורקהיים (Francis Weill): דיווח על שלשלת רבנים מחבל אלזאס, ועל אחד הצאצאים שפנה לסוציולוגיה והפך למפורסם מאוד. ששה דורות 1699-1991 מקור השם ושינויו שחלו במשך השנים נותחו בצורה מפורטת.

צאצאי משפחת נרסון מבישהיים, אלזאס (Ernest Kallmann): אלה הם תולדות המשפחה 1750-1875. אילן המשפחה מפורט ביותר משתרע על חמישה דורות.

שמות מקומות של אלזאס (Eliane Roos-Schull): זוהי רשימה של כמאה שמות כפרים ועיירות כפי שנכתבו בעבר, בליווי כתיבם החדש הנוכחי, ותעתיקים המקובל לעברית.

Genrações/Brasil - vol. 2, No. 2, May 1995
מטילדה טג'ר

כתב-עת זה היוצא לאור בסאו פאולו (ברזיל) על ידי החברה הגניאלוגית שם הינו ברובו דו-לשוני. כמעט כל מאמר מופיע גם בפורטוגזית וגם באנגלית. להלן סיכום מאמרים אחדים.

יהודי Pitigliano שבאיטליה

לאחר סקירה היסטורית קצרה מביא המחבר רשימה שמית של שמונה-עשר היהודים המקומיים שנספו בשואה. בהמשך בא מפקד האוכלוסיה היהודית המקומית אשר נערך ב - 1886. המפקד כולל את ראש המשפחה (שם משפחה ופרטי), רעייתו (שם פרטי ושם משפחה מבית) והשמות הפרטיים של כל ילדיהם. להלן שמות ראשי המשפחות המופיעים במפקד זה:

AYO, BEMPORAD, CAMERINO, CAPUA, COLOMBO, LATTES, MOSCATI, PAGGI, PASSIGLI, PERGOLA, SADUN, SORANI, SPIZICHINO.

להן השמות מבית של הנשים שלא מופיעים ברשימה הקודמת:

BENEDETTI, LEVI, TEDESCHI

שמותיהם האמיתיים של אומנים יהודיים

זוהי רשימת שמותיהם של ששים אומנים ידועים שרובם משתייכים לעולם הקולנוע. זה ליד זה כתובים השם הידוע והשם האמיתי. לדוגמא לא ידעתי שהשחקנית הצרפתית הידועה Anouk Aimee היא יהודיה ומשתייכת למשפחת דרייפוס המפורסמת.

יהדות בבל
מטילדה טג'ר

בביקור אצל ידידים "גיליתיי" כתב-עת מעניין ביותר. מדובר ב - SRIBE, בטאון יהדות בבל היוצא לאור בלונדון פעמיים בשנה. העורך הראשי הוא נעים דאנגור (Naim Dangoor) שעזב את עיראק בתחילת שנות השבעים והצטרף לקהילה המפוארת והפעילה של יוצאי עיראק בלונדון בפרט ובאנגליה בכלל.

נראה לי נכון לדווח לכם על כתב עת זה כי הוא מהווה מקור מידע גניאלוגי עשיר ביותר בנוגע ליהדות בבל. יש בו שמות רבים של מחברי המאמרים והפונים למערכת. אלה מתגוררים בכל רחבי העולם, משנחאי בסין והודו

עד ניו יורק או לוס אנג'לס בארה"ב. בכל חוברת ישנן תמונות מן העבר בעיראק ומהאנשים בהווה. מאמרים אחדים דנים באספקטים היסטוריים מסוימים או במאורעות אשר פקדו את יהדות בבל. כתבות אחרות כוללות אוטוביוגרפיות או ביוגרפיות. ישנם גם סיכומים של ספרים חדשים הדנים ביהדות עיראק וביקורות עליהם. חלק נוסף עוסק בחיי הקהילה ובפולקלור.

אני ממליצה לכל אדם החוקר מפתח שמקורה בעיראק לקרוא בעיון את המאמרים בכתב-עת חשוב זה במיוחד כי מקורות המידע על אזור זה הם מעטים יחסית.
להלן הכתובת:

The Scribe: Journal of Babylonian Jewry.
The Exilarch's Foundation
20 Queen's Gate Terrace
London SW7 5PF
United Kingdom.

בארץ ניתן לעיין ב"סקרייב" החל משנת 1985, בבית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי בירושלים, בספריית יד בן צבי בירושלים ובספריית אוניברסיטת בר אילן ברמת גן.

English JGS Journal Selections **Compiled by Harold Lewin**

Please view this selection merely as a convenient guide to some of the more important JGS literature in English. If you do find something of interest, please make an effort to read the original, and accept our apologies for errors and missing credits. Please note that the article's approximate length now appears at the end of the summary.

AUSTRO-HUNGARY

Jewish Identification in Austrian Baptismal Records: George Weidinger

The Nazis added the name **Israel** or **Sarah** to every Austrian baptismal record considered as relating to persons having a Jewish background. Unsuccessful application made to Reformed Church officials for deletion of "Israel" amendment. 1pp. (1)

Jewish Movement in 19th Century Austro-Hungary: Richard Panchyk

Genealogy and migration are treated within the framework of economics and capitalism, politics, religion. Data collection is explained and results summarized. A list of references is included. 4pp. (2)

Hungary's Secret Jewish Archive Collection: Ze'ev Glicenstein

A massive trove of documents on the Jews of the Austro-Hungarian Empire is reputed to lie hidden in a Budapest state archive. Access to this collection, whose existence is denied, would enable researchers to chart their family back to the era of Empress Maria Theresa. 1pp. (3)

BALTIC STATES

Holdings in the Vilnius Archives: Bruce Zatz

Valuable genealogical data obtained through correspondence with the Vilnius Archives over several years. An English-language index to the 1858 Oshmyany revision lists is provided. 2pp. (2)

Jewish revision lists in Vilnius Archives: Yakov Shadevich

Revision lists supply names and ages of an entire household and are therefore of great value to the Jewish genealogist. The article includes Jewish Revision Lists (covering many districts) in the Lithuanian State Historical Archives. 2pp. (3)

Estonian Jewish Vital Records Filmed by LDS Library: Len Yodaiken

Jewish vital records from Estonia have been filmed by the Family History Library, Utah. They comprise births, marriages, divorces and deaths in the districts of Tallinn (Reval), Tartu (Dorpat), Valga (Walk) and Voru (Werro). 1pp. (3)

Research and Travel in Lithuania: Linda Cantor

Visits to Vilnius, Kaunas and several villages, and her research in Lithuanian State Archives and local archives are described. 2pp (4)

BELARUS

On-Site Research in Minsk: Glenn Gorelick

The article provides useful hints for the family historian intending to do on-site research in the Minsk archives or the Belarus National Library. 1pp (1)

The Belarus State Historical Archives: S.Rybchonok & V.Sinegovsky

Some documents of great Jewish genealogical value in the Radzivill Archive within the State Historical Archives of Belarus are described. 2pp., (1)

Lida District Records in the Grodno State Archives: V.Soshnikov

Synagogue Records exist from Belitsa, Oshmyany, Ostryno, Radunska, Rozhany, Schuchin, Vasilishki, Voronovo and Zheludok. The articles contain Lida Treasury records for years 1890-1918 and a list from a collection of registry books. 2pp. (1,2)

Recent News from LDS Family History Library: Vladislav Soshnikov

A list of recent Belarussian acquisitions covering 1795-1842 and 17 districts is given. 1pp. (2)

CZECHOSLOVAKIA

Connections in the Czech Republic: Claire Bruell

Claire's search for roots includes Terezin, Olomouc (Olmuetz), Boskovice (Boskowitz) and other locations. Useful hints for the family history researcher are included. 4pp. (3)

CONFEDERATION OF INDEPENDENT STATES

Current State of Archival Research in the C.I.S.: Vladislav Soshnikov

This is an instructive, though depressing, summary of the situation in various CIS important archives and deals with such matters as the state of the buildings, inadequacy of staff and equipment, storage conditions and document accessibility. The author surveys the Ternopil and Ivano Frankivsk archives in Western Ukraine. 4pp. (2)

Records from the Russian Department of Police: George Bolotenko

There is an enormous amount of Jewish genealogical material in the Department of Police archives in Moscow. The author recommends a concerted effort by genealogists to increase accessibility. 10pp. (1)

Travel to Zhitomir: Daniel Dunn, Amy Gordon

A description of a genealogical research visit to Ukraine, with useful recommendations for other prospective visitors. 4pp. (1)

The State Archives of Zhitomir Oblast: Efim Melamed

The Zhitomir Archives are one of 26 Ukrainian archives and constitute an important repository for the History of Jews of Volhynia province. Five major categories of sources are described. 5pp. (2)

Russian Books of Residents as Genealogical Resource: Vladimir Paley

Many books listing inhabitants of municipal, institutional and privately rented homes (and containing valuable genealogical info) may be found today in various archives of the former USSR. 1pp. (2)

It's a Long Way to Uzhgorod: Yakov Shadevich

The author describes, by way of an amusing diary written by his CIS researcher, some of the practical difficulties of a record search in Uzhgorod, Zakaypatskaya oblast, western Ukraine. 4pp. (3)

Newly Discovered Harkavy Collection Pinkassim: Yohanan M. Petrovsky

The Harkavy Collection, now catalogued, is held in the Manuscript Department of the Vernadsky Library (Ukrainian Academy of Sciences), and represents the largest and most valuable source of primary information on the everyday life of Jews in the former USSR. 4pp. (3)

Moscow's Osobyi Archives: A New Genealogical Source: Peter Lande

This source is now accessible at the U.S. Holocaust Memorial Museum and includes extensive inmate lists from Sachsenhausen, Buchenwald, Dachau, Gross Rosen, Neuengamme and other camps. The catalogue may be accessed on the Internet. 1pp. (3)

GALICIA

Galician Shtetl Life at Turn of the Twenty-First Century: David H. Lui

Description of a return visit to Warsaw, Kolbuszowa and Majdan. Includes an interview with an American volunteer who is trying to save decaying Jewish records. 4pp. (1)

GERMANY

The 1939 Census of the Jews of Germany: Thomas Edlund

The official census date was scheduled for 17th May 1938 and Jews were singled out for this census, which was delayed by one year. All families having at least one Jewish grandparent were required to complete the return. The census, copied by the Genealogical Society of Utah in 1991, comprises 292 16mm microfilm reels containing almost half a million frames. 1pp. (3)

ISRAEL

Report on a Return Trip to Israel: Sallyann Amdur Sack

Sallyann describes some of the more important genealogical sources in Israel and provides useful guidance on procedures for obtaining info on records at Yad Vashem. 4pp. (1)

The Central Archives for the History of the Jewish People: Esther Ramon

Esther contributes an article on the G\1 Collection at the Central Archives. Comprising 196 items, 33 family books and trees, the G\1 Collection is especially important for Germany researchers. 2pp.(1)

POLAND

Polish Vital Records for the Beginner: Lauren B.Eisenberg Davis

Some hints based on personal experience are given for the non-literate when having to decipher Polish vital records. 1pp. (1)

Alternate Surnames in Russian Poland: Lauren B.Eisenberg Davis

Problems caused by multiple or alternate surnames and the "v" notation of records = vel = "also known as" are described. 2pp. (3)

Census Records & City Directories in Krakow Archives: Kay V.Busgang

This is a useful summary of some of the contents of the Krakow Archives having Jewish genealogical interest. Records relating to Podgorze, Lwow and Warsaw are also described. 2pp. (3)

Dictionary of Jewish Surnames from Kingdom of Poland: Bill Gladstone

Alexander Beider's latest major work, a 540pp companion to A Dictionary of Jewish Surnames From the Russian Empire, is reviewed. Many of the ideas in 90 pages of introductory matter are based on the onomastic principles first outlined in Beider's earlier work. 3pp. (3)

Alternative Research Sources in Poland: Donald Szumowski

Many of the vital records of such places as Belarus, Lithuania and Ukraine came into the physical possession of the Polish State Archives when Polish sovereignty was restored. These records, available in Warsaw, are a little-known alternative to writing to archives in those countries. 1pp. (3)

Index to Russian-Polish Vital Records: Steven A.Zedeck

North Eastern Poland, a.k.a the Kingdom of Poland, Congress Poland or Russian Poland, maintained Napoleonic format vital records handwritten in Cyrillic-script Russian. Zedeck has developed with M.Tobias, a computerized database of transliterated indexes to these 35,000 records. Access is via an Internet-based listserv. 1pp. (4)

ROMANIA

Romania: The Sudits and Other Jewish Discoveries: Paul Pascal

A table lists 19c. (1803-1859) Moldovia censuses, with Jewish listings. The difficulty of reading badly hand-written census records in Romanian written in Russian alphabet is mentioned. Some of the geographical confusion re. Moldova, Moldavia, Bessarabia and the current republic of Moldavia is explained. 7pp. (2)

UNITED STATES

Genealogical Resources in the Boston Area: N.Arbeiter & Warren Blatt